



IŠORĖS SIENŲ VALDYMAS

ES sienų valdymo politika labai pasikeitė dėl to, kad kaip niekada anksčiau išaugo pabėgėlių ir neteisėtų migrantų skaičius ir, visų pirma, dėl to, kad nuo 2015 m. vidurio pradėjo ryškėti ES išorės sienų ir migracijos politikos trūkumai. Uždaviniai, susiję su padidėjusiais mišriais migracijos į ES srautais, taip pat su paaštrėjusiomis saugumo problemomis, paskatino naują veiklos etapą ES išorės sienų apsaugos srityje, kuris turi įtakos ir kalbant apie ES vidaus sienas.

TEISINIS PAGRINDAS

Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 3 straipsnio 2 dalis.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 67 ir 77 straipsniai.

TIKSLAI

Šengeno erdvei – bendrai teritorijai, kurioje nevykdomas patikrinimas prie vidaus sienų, taip pat reikia bendros išorės sienų valdymo politikos. ES sutarties 3 straipsnio 2 dalyje raginama taikyti „atitinkamas išorės sienų kontrolės [...] priemonės“. Todėl ES siekia nustatyti bendruosius savo išorės sienų kontrolės standartus ir laipsniškai įdiegti integruotą tų sienų valdymo sistemą.

LAIMĖJIMAI

Pirmasis žingsnis siekiant bendros išorės sienų valdymo politikos žengtas 1985 m. birželio 14 d., kai penkios iš tuo metu buvusių dešimties Europos ekonominės bendrijos valstybių narių netoli Liuksemburgo pasienio miesto Šengeno pasirašė Šengeno susitarimą, kurį po penkerių metų papildė Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo^[1]. Šengeno erdvę – Šengeno *acquis* (jo susitarimai ir taisyklės visiems žinomos) sukurtą teritoriją be sienų – šiuo metu sudaro 26 Europos šalys^[2].

A. Šengeno išorės sienų *acquis*

Remiantis dabartiniame Šengeno išorės sienų *acquis*, pagrįstame pradiniu *acquis*, kuris Amsterdamo sutartimi (1.1.3) įtrauktas į ES teisės sistemą, nustatytais

[1]Šengeno *acquis* – 1990 m. birželio 19 d. Konvencija dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000 9 22, p. 19).

[2]Šioms šalims nepriklauso Jungtinė Karalystė, Airija, Kroatija, Bulgarija ir Rumunija. Tačiau Šengeno erdvei priklauso trys ne ES valstybės narės: Šveicarija, Norvegija ir Lichtenšteinas.



taisyklėmis parengta įvairių priemonių, kurias galima apytikriai suskirstyti į penkias sritis:

1. Šengeno sienų kodeksas yra pagrindinis išorės sienų valdymo ramstis. Jame nustatytos išorės sienų kirtimo taisyklės ir sąlygos, reglamentuojančios laikiną vidaus sienų kontrolės atnaujinimą.

2. Šengeno informacinė sistema (SIS)

SIS – keitimosi informacija sistema (duomenų bazė), padedanti išlaikyti tarptautinį saugumą Šengeno erdvėje, kurioje vidaus sienų kontrolės nėra. Tai plačiausiai taikoma veiksminga IT sistema, kuria ES naudojasi savo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje (4.2.1.). Visos ES institucijos naudojasi sistema SIS norėdamos įvesti perspėjimus apie ieškomus arba dingusius žmones ir daiktus arba sužinoti, ar jų esama. Į sistemą įvesta daugiau kaip 80 mln. perspėjimų; 2017 m. valdžios institucijos paiešką joje vykdė daugiau nei 5 mlrd. kartų, buvo nustatyta daugiau nei 240 000 atitikčių, susijusių su kitų šalių paskelbtais perspėjimais. Pastaruoju metu sistema SIS buvo sustiprinta priėmus atnaujintas taisykles, kuriomis bus sprendžiamas galimų sistemos trūkumų klausimas ir padaryti keli esminiai pakeitimai, susiję su įvedamų perspėjimų rūšimis.

Paskutinį kartą sistema SIS reformuota 2018 m. ir dabar jos taikymo sritis yra apibrėžta trijuose teisės aktuose, t. y. trijuose reglamentuose (jais pakeičiama sistema SIS II). Taigi sistema SIS naudojama:

- policijos ir teisminei bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose^[3];
- patikrinimams kertant sieną^[4];
- neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui^[5].

Šiuose trijuose reglamentuose ne tik numatoma galimybė naudoti delnų atspaudų, pirštų atspaudų, veido atvaizdų duomenis ir DNR tapatybei patvirtinti ieškant dingusių asmenų, bet ir nustatytos papildomos perspėjimų sistemoje kategorijos, pvz., perspėjimai dėl nežinomų įtariamųjų arba ieškomų asmenų, prevenciniai perspėjimai dėl vaikų, kurie gali būti pagrobti vieno iš tėvų, perspėjimai dėl grąžinimo, perspėjimai, susiję su sprendimais grąžinti neteisėtai šalyje būnančius trečiųjų šalių piliečius.

3. Vidaus saugumo fondas (VSF): sienos ir vizos

Ne visos valstybės narės turi išorės sienas, kurias reikia kontroliuoti, todėl ne visas jas vienodai veikia eismo per sieną srautai. ES naudoja savo lėšas siekdama kompensuoti kai kurias valstybių narių, kurių sienos yra ES išorės sienos, išlaidas. Taigi 2014–2020 m. finansiniam laikotarpiui nustatytas naštos pasidalijimo mechanizmas, kuriam

[3] [2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2018/1862 dėl Šengeno informacinės sistemos \(SIS\) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminei bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose, kuriuo iš dalies keičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/533/TVR ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 1986/2006 ir Komisijos sprendimas 2010/261/ES](#), OL L 312, 2018 12 7, p., p. 56–106.

[4] [2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos \(SIS\) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas \(EB\) Nr. 1987/2006](#), OL L 312, 2018 12 7, p. 14–55.

[5] [2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui](#), OJ L 312, 2018 12 7.



septynerių metų laikotarpiui skirta suma iš viso siekia 3,8 mlrd. EUR. Pagrindinis VSF tikslas – padėti užtikrinti aukštą saugumo lygį Sąjungoje, kartu palengvinant teisėtą keliavimą. Pagal šį fondą įgyvendinamose programose dalyvaujantys naudos gavėjai gali būti valstybės ir federalinės valdžios institucijos, vietos viešosios įstaigos, nevyriausybines organizacijos, humanitarinės organizacijos, privačios ir viešosios teisės bendrovės, taip pat švietimo ir mokslinių tyrimų organizacijos.

4. Atvykimo ir išvykimo sistema (AIS)

Atvykimo ir išvykimo sistema (AIS)^[6] – tai informacinė sistema, kuria spartinami ir sustiprinami ne ES piliečių, vykstančių į ES, patikrinimai kertant sieną. Taikant atvykimo ir išvykimo sistemą, pasų antspaudavimas rankiniu būdu pasienyje pakeičiamas elektronine registracija duomenų bazėje.

Pagrindiniai AIS tikslai, patvirtinti 2017 m. lapkričio mėn., yra šie:

- sumažinti vėlavimus atliekant patikrinimus kertant sienas ir pagerinti patikrinimų kertant sienas kokybę automatiškai apskaičiuojant kiekvieno keliautojo leidžiamo buvimo trukmę;
- užtikrinti sistemingą ir patikimą užsibuvusių asmenų tapatybės nustatymą;
- stiprinti vidaus saugumą ir kovą su terorizmu suteikiant galimybę teisėsaugos institucijoms susipažinti su keliavimo istorijos įrašais.

Prieiga prie AIS suteikiama nacionalinėms teisėsaugos institucijoms ir Europolui, bet ne prieglobsčio institucijoms. Suteikiama galimybė perduoti duomenis teisėsaugos ar gražinimo tikslais trečiosioms šalims ir ES nepriklausančioms ES valstybėms narėms, tačiau tai galima padaryti laikantis tam tikrų sąlygų. AIS bus registruojami keliautojų duomenys (vardas, pavardė, kelionės dokumento rūšis, pirštų atspaudai, atvaizdas ir atvykimo bei išvykimo data ir vieta), kai jie kirs Šengeno išorės sieną. Sistema bus taikoma visiems ne ES piliečiams, t. y. ir tiems, kuriems reikia vizos, ir tiems, kuriems vizos reikalavimas netaikomas. Sistema naudosis konsulinės ir sienos apsaugos institucijos.

5. Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)

Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos (EBCG) – tai Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (EBCGA – FRONTEX) ir nacionalinės institucijos kartu^[7].

Reglamentu išplečiama FRONTEX veiklos sritis, kad ji apimtų didesnę paramą valstybėms narėms migracijos valdymo, kovos su tarpvalstybiniu nusikalstamumu bei paieškos ir gelbėjimo operacijų srityse. Reglamente numatytas didesnis agentūros FRONTEX vaidmuo gražinant migrantus į jų kilmės šalis, remiantis nacionalinių valdžios institucijų priimtais sprendimais. Remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba gali

[6] 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2017/2226](#), kuriuo sukuriamas atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos priegios prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011, OJ L 327, 2017 12 9, p. 20

[7] 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2016/1624 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų](#), kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 863/2007, Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2007/2004 ir Tarybos sprendimas 2005/267/EB, OJ L 251, 2016 9 16, p. 1.



paprašyti agentūros įsikišti ir padėti valstybėms narėms išskirtinėmis aplinkybėmis. Taip bus daroma tokiu atveju, kai: 1) valstybė narė (per nustatytą laiką) neįgyvendins agentūros valdančiosios tarybos privalomo sprendimo, kuriuo siekiama spręsti jos sienų valdymo pažeidžiamumo problemas; 2) atsiras specifinis ir neproporcingai didelis spaudimas prie išorės sienų, dėl kurio kils pavojus Šengeno erdvės veikimui. Jei valstybė narė prieštarauja Tarybos sprendimui dėl pagalbos teikimo, kitos valstybės narės gali laikinai atnaujinti vidaus sienų kontrolę.

2018 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė [naują pasiūlymą, kuriuo siekiama sustiprinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą](#)^[8]. Agentūrai būtų suteikti nauji įgaliojimai, ji pati turėtų priemonių ir galėtų veiksmingiau saugoti išorės sienas, vykdyti gražinimo operacijas ir bendradarbiauti su ES nepriklausančiomis šalimis. 2019 m. balandžio 1 d. Taryba pritarė pasiektam politiniam susitarimui, o 2019 m. balandžio 2 d. Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas (LIBE) balsavo už šį susitarimą. Galutinis patvirtinimas suteiktas per balandžio mėn. Europos Parlamento plenarinę sesiją. Numatyta, kad reglamentas įsigalios 2019 m. pabaigoje.

Svarbiausias pokytis stiprinant agentūrą – numatoma suformuoti [vykdomuosius įgaliojimus turinčias 10 000 sienos apsaugos pareigūnų](#) nuolatines pajėgas, pasirengusias bet kuriuo metu padėti valstybėms narėms. Agentūra taip pat turės daugiau įgaliojimų vykdyti migrantų gražinimą į jų kilmės šalis ir glaudžiau bendradarbiaus su ES nepriklausančiomis šalimis, įskaitant šalis, kurios nėra tiesioginės ES kaimynės. Naujas Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatines pajėgas bus galima dislokuoti nuo 2021 m. Iki 2027 m. jos pradės veikti visu pajėgumu ir jose dirbs 10 000 apsaugos pareigūnų.

B. ES išorės sienų valdymo pokyčiai

1. Pokyčiai paspartėjo dėl to, kad pastaraisiais metais Viduržemio jūroje žuvo daug žmonių, ir dėl 2015 m. rugsėjo mėn. prasidėjusio didžiulio pabėgėlių ir migrantų antplūdžio.

Prieš kylant Europos humanitarinei pabėgėlių krizei, tik trys šalys ėmėsi statyti tvoras prie išorės sienų siekdamos neleisti migrantams ir pabėgėliams patekti į jų teritorijas: Ispanija (statybų darbai baigti 2005 m. ir vėl vykdomi 2009 m.), Graikija (darbai baigti 2012 m.) ir Bulgarija (reaguodama į Graikijos veiksmus darbus baigė 2014 m.). Priešingai, nei nustatyta Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio 2 dalyje, kurioje teigiama, kad „atsisakyti leisti atvykti galima tik motyvuotu sprendimu, kuriame nurodomos aiškios atsisakymo priežastys“, vis daugiau valstybių narių palaipsniui pradėjo pasienyje statyti sienas arba tvoras, siekdamos neleisti be jokių išimčių migrantams ir prieglobsčio prašytojams patekti į jų nacionalines teritorijas. Be to, nesant aiškių ES taisyklių dėl tvorų statymo prie Šengeno erdvės išorės sienų, valstybės narės taip pat stato kliūtis prie sienų su trečiosiomis šalimis (be kita ko, prie sienų su Maroku ir Rusija), įskaitant pasirengimo narystei šalis kandidates (Šiaurės Makedonijos Respublika, Serbija ir Turkija) bei vieną šalį, kuri rengiasi prisijungti prie Šengeno erdvės, – Kroatiją. Tvorų buvo pastatyta ir Šengeno erdvėje, pvz., tvora tarp Austrijos

[8] Pasiūlymas dėl Reglamento dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami Tarybos bendrieji veiksmai Nr. 98/700/TVR, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1052/2013 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2016/1624 [COM\(2018\)0631](#)



ir Slovėnijos, o Ispanijos Meliljoje taikomą praktiką nagrinėjo Europos Žmogaus Teisių Teismas Strasbūre.

2. 2016 m. lapkričio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) sukūrimo.

Taikant šią naują centralizuotą informacinę sistemą^[9] siekiama rinkti informaciją apie ne ES piliečius, kuriems nereikia vizos atvykti į Šengeno erdvę, ir nustatyti galimą saugumo ar neteisėtos migracijos riziką. Duomenų bazėje bus iš anksto atliekami keliautojų, kuriems netaikomas reikalavimas turėti vizą, patikrinimai (žr. I infografiką) ir jiems kelionės leidimas nebus suteikiamas, jei jie bus laikomi riziką keliančiais^[10] asmenimis. Duomenų bazė bus panaši į jau taikomas sistemas, pvz., JAV (ESTA), Kanadoje ir Australijoje.

ETIAS užtikrins kelis privalumus, pavyzdžiui, didesnę vidaus saugumą, geresnę neteisėtos imigracijos prevenciją, mažiau pavojų visuomenės sveikatai ir mažesnę vėlavimą prie sienos. Nors taikant sistemą bus atliekami išankstiniai patikrinimai, galutinį sprendimą dėl to, ar leisti atvykti, ar atsisakyti leisti atvykti, net ir tais atvejais, kai asmuo turi galiojantį kelionės leidimą, priims nacionaliniai sienos apsaugos pareigūnai, vykdydantys sienų kontrolę pagal Šengeno sienų kodekso taisykles. Sistemą ETIAS kurs Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA). Naudojantis ETIAS bus atliekamos šios pagrindinės trys funkcijos:

- tikrinti trečiųjų šalių piliečių, kuriems netaikomas vizos reikalavimas, internetu pateiktą informaciją prieš kelionę į ES;
- tvarkyti prašymus tikrinant juose pateikiamą informaciją su duomenimis kitose ES informacinėse sistemose (pvz., SIS, VIS, Europolo duomenų bazė, Interpolo duomenų bazė, AIS ir EURODAC);
- išduoti kelionės leidimus tais atvejais, kai nenustatoma atitiktis ar elementas, dėl kurio reikia papildomos analizės.

Daugeliu atvejų kelionės leidimai turėtų būti išduodami per keletą minučių. Už prašymą bus taikomas 7 eurų kelionės leidimo mokestis. 2017 m. birželio mėn. Taryba nusprendė pasiūlymą padalyti į du atskirus teisės aktus^[11], remdamasi tuo, kad pasiūlymo (Šengeno) teisinis pagrindas negali apimti Europolo reglamento pakeitimų. 2018 m. rugsėjo 12 d. abiejų institucijų pirmininkai pasirašė reglamentus dėl ETIAS sukūrimo. Tačiau ETIAS nepradės veikti anksčiau nei 2021 m.

[9]2018 m. rugsėjo 12 d. [Reglamentas \(EU\) 2018/1240](#), kuriuo sukuriamą Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 OJ L 236 19.09.2018, p. 72.

[10][ETIAS. 2018 m. rugsėjo 5 d. Tarybos pranešimas spaudai](#): <https://www.consilium.europa.eu/lt/infographics/schengen-border-controls/>

[11]2018 m. rugsėjo 12 d. Reglamentas [\(ES\) 2018/1240](#), kuriuo sukuriamą Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226, (OL L 236, 2018 9 19, p. 1) ir 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2018/1241](#), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 2016/794 siekiant sukurti Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemą (ETIAS) – Europolo užduotys, OJ L 236, 2018 9 19, p. 72:



3. Eu-LISA

2011 m. įsteigta „eu-LISA“ atsakinga už šių trijų centralizuotų ES informacinių sistemų operacijų valdymą: SIS, VIS ir EURODAC.^[12]

2017 m. birželio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą persvarstyti agentūros „eu-LISA“ įgaliojimus. Pasiūlymas pateiktas įgyvendinant Komisijos koncepciją gerinti ir plėsti ES informacijos sistemas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje ir užtikrinti šių sistemų sąveikumą iki 2020 m.

4. ES informacinių sistemų sienų srityje sąveikumas

ES kuria didelio masto centralizuotas IT sistemas (SIS, VIS, EURODAC, AIS ir ETIAS), skirtas rinkti, apdoroti informaciją, kuri yra labai svarbi bendradarbiavimui saugumo srityje, taip pat išorės sienų ir migracijos valdymui, ir dalytis tokia informacija. 2017 m. gruodžio mėn. Komisija pasiūlė, kad šios informacijos sistemos būtų sąveikios ES lygmeniu, t. y. būtų galima keistis duomenimis ir dalytis informacija, kad valdžios institucijos turėtų visą reikalingą informaciją, kada ir kur joms reikia. Sąveikumas – tai informacinių technologijų sistemų ir jomis naudojančių vykdomų veiklos procesų užtikrinamas pajėgumas keistis duomenimis ir galimybė dalytis informacija ir žiniomis, kad būtų išvengta informacijos spragų dėl šių sistemų sudėtingumo ir susiskaidymo^[13].

2017 m. gruodžio mėn. Komisija pateikė du konkrečius pasiūlymus dėl sąveikumo: vieną dėl reglamento dėl ES informacinių sistemų (sienų ir vizų) sąveikumo sistemos sukūrimo ir kitą dėl ES informacinių sistemų (policijos ir teismo bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos) sąveikumo sistemos sukūrimo.

Komisija pasiūlė keturias sąveikumo užtikrinimo priemones:

- Europos paieškos portalas (EPP) leis vienu metu atlikti paiešką keliose ES informacinėse sistemose ir visų dokumentų paieškos rezultatai bus pateikiami vienoje vietoje (vieno kompiuterio ekrane).
- Bendra biometrinių duomenų atitikties nustatymo paslauga suteiks galimybę vykdyti daugybinių tapatybių paiešką ir palyginimą. Siekiant užtikrinti, kad sienos apsaugos pareigūnai ir policijos pareigūnai gautų išsamią ir tikslią informaciją, bus nustatyti tinkami duomenų kokybės kontrolės mechanizmai.
- Bendroje tapatybės duomenų saugykloje bus saugomi pagrindiniai biografiniai ir biometriniai duomenys, pavyzdžiui, trečiųjų šalių piliečių vardai, pavardės ir gimimo data, kad juos būtų galima veiksmingai identifikuoti.
- Daugybinių tapatybių detektorius sudarytų galimybę nustatyti atvejus, kai skirtingos pavardės atitinka vieną tapatybę, ir įspėti sienos apsaugos pareigūnus ir policiją apie sukčiavimo atvejus.

[12]2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2018/1726](#) dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 ir Tarybos sprendimas 2007/533/TVR bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, OJ L 295, 2018 11 21, p. 99–137.

[13][EP tyrimas „Teisingumo ir vidaus reikalų informacinių sistemų sąveikumas“](#), 2018 m., [PE604_947](#): [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604947/IPOL_STU\(2018\)604947_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604947/IPOL_STU(2018)604947_EN.pdf)



2019 m. vasario 5 d. Taryba ir Parlamentas sudarė preliminarų susitarimą dėl dviejų siūlomų reglamentų.^[14]

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Europos Parlamentas yra išreiškęs įvairių nuomonių apie išorės sienų valdymo politikos plėtojimą. Parlamentas iš esmės pritarė atnaujintoms organizacinėms Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros, taip pat kitų susijusių Sąjungos agentūrų funkcijoms, dažnai ragindamas dar labiau išplėsti jų vaidmenį ES sprendžiant su migracijos krize Viduržemio jūros regione susijusias problemas. Nors Parlamento požiūris į Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų plėtrą iš esmės yra teigiamas, jo pozicija dėl pažangiai valdomų sienų – kur kas atsargesnė. Komisijai 2013 m. pateikus pasiūlymą, Parlamentas išreiškė abejonių dėl plataus masto technologijų sistemų kūrimo ir masinio asmens duomenų tvarkymo, kuris numatytas išorės sienų valdymo reikmėms. Be to, numatytos pažangiai valdomų sienų technologijų sąnaudos kartu su abejonėmis dėl naudos Parlamentui kelia didelį susirūpinimą. Savo 2013 m. rugsėjo 12 d. rezoliucijoje dėl antrosios ES vidaus saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitos Parlamentas tvirtina, kad „reikėtų atidžiai išnagrinėti galimybes plėtoti naujas migracijos ir sienų valdymo srities IT sistemas, pvz., pažangiai valdomų sienų iniciatyvas, ypač atsižvelgiant į būtinumo ir proporcingumo principus“. 2015 m. rugsėjo mėn. šia tema pateiktas klausimas Komisijai ir Tarybai, į kurį atsakoma žodžiu. Jame klausama, kokia yra Komisijos ir Tarybos pozicija dėl teisėsaugos institucijų galybės naudotis minėta sistema ir kokia yra jų nuomonė dėl 2014 m. balandžio mėn. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo dėl Duomenų saugojimo direktyvos svarbos (žr. [4.2.8](#)). Jei nebus greitai pasiekta pažanga dėl siūlomos Reglamento „Dublinas III“ reformos^[15], Parlamentas galėtų įšaldyti vykstančias derybas dėl visų teisingumo ir vidaus reikalų ministerijoms svarbių dokumentų, pavyzdžiui, neseniai pateikto pasiūlymo dėl sąveikumo, sistemos EURODAC persvarstymo ir kitų atitinkamų dokumentų. Jis jau sėkmingai taikė šį požiūrį 2012 m. atlikdamas vadinamąjį Šengeno įšaldymą, kai, reaguodamas į Tarybos sprendimą pakeisti Šengeno erdvės valdymo dokumentų rinkinio teisinį pagrindą, nusprendė nutraukti bendradarbiavimą dėl pagrindinių TVR dokumentų, dėl kurių derėtasi. Savo rezoliucijoje dėl metinės Šengeno erdvės veikimo ataskaitos^[16] Parlamentas siekė atkreipti dėmesį į tai, kad, nors ES yra priėmusi daug priemonių savo išorės sienoms stiprinti, įskaitant sienų kontrolę, nebuvo jokios atitinkamos reakcijos, susijusios su vidaus sienų kontrolės panaikinimu.

Parlamentas taip pat primygtinai ragino, kad veiksmai būtų vykdomi tinkamai atsižvelgiant į ES sienas, prieglobsčio *acquis* ir ES pagrindinių teisių chartiją. Be to,

[14][https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017%2F0351\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017%2F0351(COD)&l=en)

[15]2016 m. gegužės 4 d. [pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento](#), kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.

[16]2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl metinės Šengeno erdvės veikimo ataskaitos ([Priimti tekstai, P8_TA\(2018\)0228](#)).



Parlamentas skatina taikyti patikimas ir sąžiningas procedūras ir nustatyti holistinį ES lygmens požiūrį į migraciją^[17].

Udo Bux
05/2019

[17]2016 m. balandžio 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją (2015/2095(INI)): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=LT&reference=P8-TA-2016-0102>

